

Putovanje jednog managera

PARIS

Iako možda na prvu pomisao Paris povezujete samo s muzejima i modom on je svakako puno više. A ako mislite da Hrvatska pati od prevelike centralizacije, tada zasigurno niste upoznati s francuskom državnom birokracijom i načinom na koji su kroz stoljeća Paris učinili velebним, blještavim, impresivnim i na mnoge načine intrigantnim. Kada prošetate pariškim palačama, bulevarima i parkovima sasvim vam je jasno zašto su jednog dana siromašni seljaci odlučili pogubiti kralja. Kako bilo, današnji su francuzi i parižani jako ponosni na svoje naslijeđe kao i na suvremeni izgled grada koji ne silazi sa svjetskih top ljestvica godišnjeg broja turista

Zašto ići u Paris

Bilo bi suludo otići poslovno u Paris i ne spojiti ugodno s korisnim. Zapravo, sami Francuzi Vam ne bi dopustili takvu grešku jer se njihov stil poslovanja dosta razlikuje od anglosaksonskog koji je putem njemačkog, austrijskog i američkog poslovnog utjecaja počeo dominirati hrvatskim korporacijama. Bilo da se bavite automobilima, proizvodnjom izvorskih i mineralnih voda, vinima, modom, kozmetikom, telekomunikacijama, mliječnim proizvodima, turizmom, arhitekturom, umjetnošću ili kulturom općenito, lako bi se moglo dogoditi da u Parisu prisustvujete nekom sastanku, seminaru, konferenciji ili jednostavno inspiraciji vlastitom poslu. A ako tek ulazite u jednu od spomenutih poslovnih grana tada ćete u Parisu naći dobre poslovne i druge primjere iz kojih možete učiti. Mnogi se stručnjaci za management i poslovanje neće složiti da su francuske tvrtke u pravilu najbolji primjer za učenje o efikasnom poslovanju, ali u okrilju mediteranske kulture i običaja svakako prednjače pred drugim zemljama iako imaju veliki broj štrajkova i jako ve-

lika prava radnika. Govoreći u brojkama, Francuska je 2000. godine imala BDP 1.404 milijarde Eura, od čega je 51% otpadalo na uslužne djelatnosti, a iste su godine držali 5,3% cjelokupnog svjetskog izvoza.

Kako do Parisa

Nacionalni zračni prijevoznik povezuje Zagreb s Parisom svakog dana u tjednu tijekom cijele godine, a u ljetnoj sezoni postoje direktni letovi i s drugim hrvatskim



Champs Elysees

Smještaj: U Parisu je gotovo nemoguće ne pronaći smještaj kakav bi Vam odgovarao jer ima baš svega i u velikim količinama. Zavisno od Vaših standarda i prohtjeva možete naći sobu od 50 do nekoliko stotina Eura po noćenju. Ako tražite hotel na internetu svakako provjerite je li Vam soba ima kupaonicu ili je ona zajednička svim sobama na katu. Francuska je poznata po lošim vodovodnim instalacijama pa vas ne treba začuditi stanje kupaonice ili zvukovi koje proizvodi.

Kupovina: Pošto bih o kupovini u Parisu mogao napisati članak ili knjigu za sebe nije moguće sada ulaziti u detalje. Ali važno je spomenuti nekoliko važnijih mjesta i dućana koji bi vam mogli biti zanimljiviji. Najpopularniji centri i ulice su Galeries Lafayette, Champs Elysées, Le Forum des Halles, Samaritaine, Carrousel du Louvre, Printemps, Les Puces (kao buvljak), Bon Marché, Bazaar Hotel de Ville (riječ "hotel" na francuskom ne znači hotel već vijećnica) i mnogi drugi. A za skuplju i ekskluzivniju kupnju svratite u Hermès, Jamin Puech, Louis Vuitton, Chanel, Christian Dior, Emporio Armani, Versace, Gucci, i mnoge druge originalne radnje. Tko god nešto znači u svijetu mode i ljepote svakako ima svoj dućan u Parisu. Adrese svih gore navedenih centara i radnji najlakše je doznati na internetu ili na recepciji svog hotela. Ako volite knjige onda bih preporučio zanimljive, neobične i "slobodnjačke" štandove uz Rijeku Senu gdje možete naći i korištene i nove knjige o svemu i svačemu.

Transport: Iako je javni gradski prijevoz dobro ustrojen putem metroa i autobusa, mislim da je pouzdanije koristiti usluge taxija. Metro je svakako najbrži način dolaska s jednog mjesta na drugo, ali nemojte računati na pravovremene obavijesti o kašnjenju vlakova, a pogotovo ne očekujte razumjeti što govore preko razglaša na francuskom. Javni prijevoz nije skup i dobro je kupiti dnevnu kartu. Višednevna karta će se isplatiti, ali ne bih ju kupio prije nego provjerim ima li najavljenih štrajkova. Još mi se nije dogodilo da sam bio u Parisu, a da nije bio nekakav štrajk. Ako ništa, barem je zabavno gledati tisuće prosvjednika s natpisima i barjaci kako traže veća radna prava i povlastice.

Francuska kuhinja: O francuskoj kuhinji samo najbolje! Ne bih preporučio ići tamo u vrijeme Korizme ako ste se odrekli nečega jer ćete požaliti. Osim što imaju preko 400 vrsta sireva (pojedu preko 20 kg sira po osobi godišnje), i preko 360 'ap-

pellations' ili vrsta vina imaju jako bogatu i maštovitu kuhinju koja nekada odlazi u ekstremne delicije. Za doručak uživajte u raznim corissants, kruhovima, sendvičima, kolačima, i drugim pecivima uz normandijски maslac i domaće marmelade i džemove. Za ručak kušajte francusku juhu od luka, neki soufflé od sira ili Quiche Lorraine, a kao namaz uz kruh jednu od mnogobrojnih pašteta (najpoznatija je guščja). Za desert si dozvolite mousse ili neki kremasti kolač. Večere su puno obilnije i popularnije, ali za mjesto u nekom boljem restoranu treba na vrijeme napraviti rezervaciju. Zamolite Concierge-a u svom hotelu da to učini za vas, pogotovo ako se restoran nalazi u prvih 6 okruga (u samom centru uz rijeku Senu) ili na Eiffelovom tornju. Nemoguće je nabrojati sva jela koja bi valjalo kušati, ali Foundue, Fillet Mignon, Coq au Vin su često neizostavna. Od jednostavnijih jela koja u žurbi možete kupiti na svakom uglu su crêpes ili palačinke sa slanim ili slatkim nadjevima, a ako volite noćni život i ogladnite u rane jutarnje sate onda ćete najbrže naći baš palačinke.

U slobodno vrijeme

U Parisu će svatko pronaći nešto za sebe. Paris je zgodno podijeljen u 20 okruga (arrondissement) pa je za snalaženje najbolje kupiti mali plavi priručnik "Paris par Arrondissement" u kojem ćete naći sve važne podatke. Ako nemate previše slobodnog vremena ili ako imate više različitih obveza u jednom od prvih okruga tada iskoristite priliku prošetati između tih mjesta jer je šetnja uz rijeku, preko mostova, uz Notre-Dame, Louvre, Musée d'Orsay, Rue de Rivoli, Jardin des Tuileries, i druge građevine apsolutno predivna. Šetnje Parisom, a pogotovo pariškim parkovima su nešto čarobno i nezaboravno jer Parižani vole priknike i uživanje na travnjacima pod suncem. Svuda se osjeti zaljubljenost i romantičnost zbog kojih je bolje tamo ne ići sam. Za kvalitetno razgledavanje Musée du Louvre bi Vam trebalo barem 7 dana, a ako nemate toliko vremena onda na muzejskoj karti izaberiti neko područje umjetnosti koje vam se sviđa i otidite pogledati taj dio. Kolekcija je impresivna, ali i iscrpljujuća. Za ljubitelje suvremene arhitekture preporučam poslovni distrikt La Défense (tamo se nalazi Grande Arche), Tour Montparnasse, Centre Georges Pompidou i neizbježnu impresivnu Bibliotheque François Mitterrand. Nemate li pak vremena za obilaske barem se potrudite popeti se na brdo gdje je smještena Eglise du Sacre-Coeur odakle pusa pogled preko cijelog grada.

gradovima. Pošto se rasporedi mijenjaju najbolje je provjeriti sa svojim putničkim agentom ili prijevoznikom. Let traje dva sata i dovodi Vas u zračnu luku Charles de Gaulle (također se piše CDG ili Roissy airport, da vas ne zbuni) koja je svojedobno osvojila mnoge nagrade za arhitekturu i funkcionalnost. Iz zračne luke do centra možete autobusom Air France-a koji ide svakih 12 minuta i vozi nekih 35 minuta, metroom RER B (moja preporuka) koji Vas svakih 15 minuta vozi do najvažnijih postaja u centru za 25 minuta i nekih 7 Eura, ili taxijima koji su najlakši, ali ujedno i najsporiji (45 minuta do centra) i najskuplji (oko 40 Eura).

Prije nego krenete na put

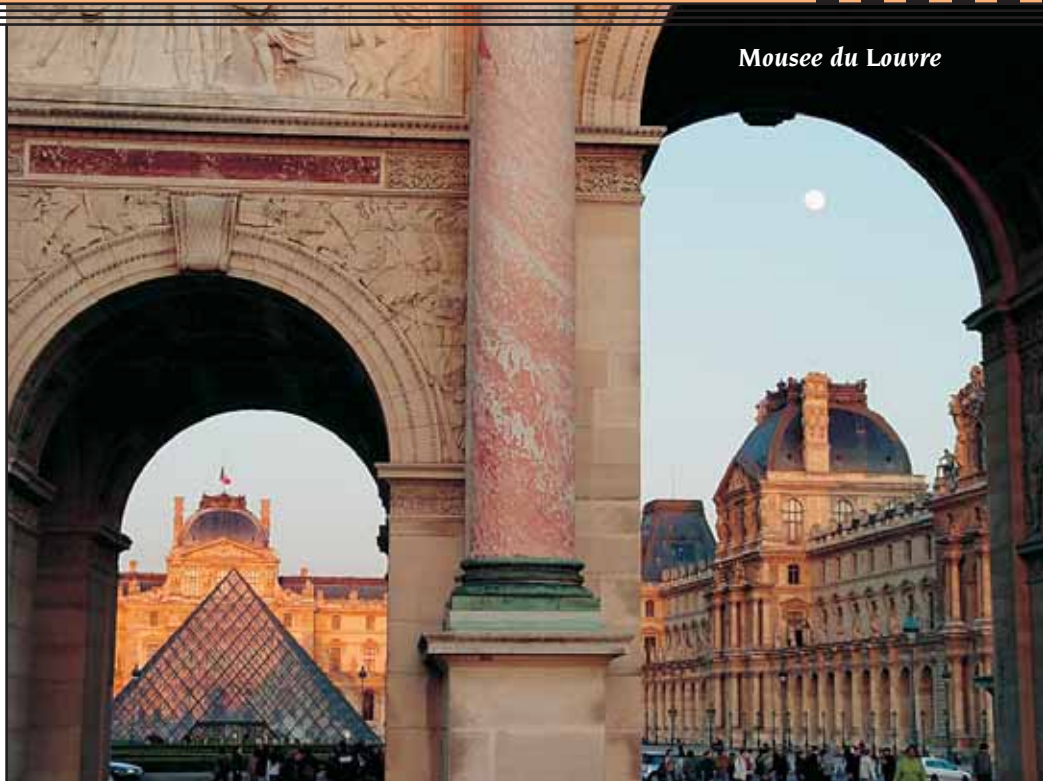
Teško se odjednom pripremiti za Francusku i Paris, ali je dobro započeti s nečim. Pošto Francuzi vole svoj jezik i cijene kada se drugi potrudite naučiti ga, svakako bih preporučio da naučite nekoliko osnovnih pojmova, ako ne zbog drugih onda zbog sebe jer su tamo svi znakovi i uputstva uglavnom napisani samo na francuskom jeziku. Osim jezika, dobro je proučiti najvažnije vrste francuskih vina i sireva (nemoguće ih je sve od jednom zapamtiti ili razlikovati), kratku povijest zemlje te poslovni bonton. A ako možete birati kada ići tada je najbolje izabrati proljeće (naj naj je svibanj!) jer je cijeli grad u cvatu, temperature su ugodne i tada se odvijaju mnoga kulturna i druga događanja. Radni dani oko francuskih nacionalnih praznika i perioda godišnjih odmora (pogotovo mjesec kolovoz i dani oko Božića i Uskrsa) nisu najbolje vrijeme za ugovaranje sastanaka.

Poslovni bonton

Najvažnija karakteristika francuskog poslovnog ponašanja je njihov naglasak na pristojnost i određenu formalnost. Raspored sastanaka i hijerarhijske titule se moraju poštovati, a profesionalni izgled je očekivan jer Francuzi općenito dosta brinu o modnom odijevanju.

Danas mnogi francuski poslovni ljudi stavljaju manji naglasak na duge poslovne ručkove zbog zdravlja i vremena, ali neformalne poslovne rasprave u restoranima gdje svi uživaju u dobrom jelu i dalje ostaju najbolji način unaprijedjenja poslovnih odnosa, a pravi razlog susreta najčešće izađe na vidjelo pri kraju ručka kada su se poslovni partneri već opustili i bolje upoznali.

Iako mnogi poslovni ljudi govore engleski, smatram da dopisivanje i pregovori



Mousee du Louvre

no i isključivo francuski, ali u poslovnom okruženju možete koristiti engleski. Francuzi su većinom rimo-katolici, ali je u zemlji također veliki broj muslimana iz prijašnjih francuskih kolonija. Francuska nastoji biti multikulturalna zemlja koja poštuje i vrjednuje sve svoje građane, a jedan od glavnih mota im je "Vive la France des toutes couleurs!" (Živjela Francuska svih boja!)

A za kraj vam mogu samo poželjeti sretan put: "Bon voyage!"

Tekst i fotografije: Ivan Bavčević



na francuskom jeziku donose prednost pred konkurentima koji koriste samo engleski. Također treba naglasiti da Francuzi preferiraju manje strukturirane sastanke od, recimo, Njemaca. Isto tako znaju provesti više vremena na činjenice i analize nego na ciljeve i konkretne korake. Sastanci se ujedno često produže izvan predviđenog vremena kako bi se omogućilo ispitivanje zadanih situacija, često uz žustre rasprave.

Osnovni i korisni podaci

Francuska je administrativno podijeljena u 22 regije koje su dalje podijeljene na 96 departmana. Regija Île-de-France koju čini Paris sa svojim predgrađima ima blizu 11 milijuna, a sam grad Paris (Ville de Paris) ima nešto više od 2.1 milijun stanovnika. Službeni jezik je narav-



Sena

